

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
Charles University in Prague

Institute of International Studies
Department of German and Austrian Studies

Posudek na bakalářskou práci

Josef Urbánek, Německá nacionální strana od svolání Československa do rozpadu Německého parlamentního svazu. Bakalářská práce. Praha: Ústav politologie FF UK 2013. 136 s.

Autor se ve své rozsáhlé bakalářské práci (přes 100 stran textu) věnuje počátkům existence Německé národní strany (DNP) v Československu. Kromě úvodu, obsahující vyrovnání s literaturou a představení hypotéz práce a její struktury, je práce členěna do tří hlavních kapitol. První kapitola představuje obecně kontext rodící se politiky DNP, tzn. problematiku česko-německého vztahu v prvních měsících a letech po rozpadu Rakousko-Uherské monarchie. Tato kapitola je vystavěna především na sekundární literatuře. Druhá kapitola, opírající se převážně o příslušný dobový stranický tisk, se věnuje samotné DNP. Autor popisuje její vznik, organizační strukturu a rozsáhle se věnuje především prvním „říšským“ sjezdům strany. Třetí kapitola je věnována politice DNP na parlamentní půdě: autor jednak shrnuje volební výsledky strany a zároveň si všímá některých projevů jejích členů v československém parlamentu. V druhé části kapitoly autor diskutuje otázky rodícího se sudeoněmeckého aktivismu a negativismu na počátku 20. let 20. století a místo, které mezi těmito póly sudetoněmecké politiky zaujala DNP. Práce je ukončena shrnujícím závěrem, doplněna seznamem literatury a přílohami.

Práce je nepochybně poctivě zpracovaná, za problematické nicméně považuji, (1) že se jí ne zcela daří naplnit záměr, tedy zpracovat monograficky ranné dějiny DNP, který vyplývá jak ze zvolené struktury práce, tak i z jejího rozsahu. Právě rozsah je někdy na úkor vlastního sdělení a na řadě míst by bylo naopak vhodnější text zkrátit. To se týká především řady rozsáhlých citací ze sekundární literatury, které pouze nahrazují samotný text (např. s. 70, 95-98). Z textu se tak stává spíše „koláž“ citátů jiných historiků, než samostatná analytická a interpretační práce (např. s. 40-41, kde autor přináší nesystematickou „charakteristiku“ DNP na „základě sekundární literatury“).

K nedostatkům patří (2) také práce se sekundární literaturou samotnou – autor se sice orientuje v základní příslušné české i zahraniční odborné literatuře, převážně se však opírá o (jistě záslužnou, přesto však již poněkud starší) práci J. Césara a B. Černého či dokonce o úvod k edici dokumentů (J. Harna-J. Šebek). Na některých místech tato volba přitom není příliš šťastná (na s. 75 autor například v souvislosti s jazykovým zákonodárstvím první republiky správně upozorňuje na hlavní práci k tématu, monografii J. Kučery, cituje nicméně opět z úvodu J. Harny a J. Šebka k edici dokumentů).

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
Charles University in Prague

Institute of International Studies
Department of German and Austrian Studies

To samé platí i pro práci s primární literaturou a prameny. Na s. 52 tak například autor zamýšlí „obecně charakterizovat členskou základnu a cílovou voličskou skupinu strany“ a přitom se opírá, jak sám upozorňuje, téměř výlučně o informační brožuru z prvního sjezdu DNP v roce 1919. V důsledku toho dospívá nakonec k převzetí „typologické osobnostní charakteristiky sudetoněmeckého národoveckého politika“ od R. Jaworskiho. Toto převzetí autor metodologicky ani věcně nezduvodňuje, domnívá se totiž bez dalšího, že ji „můžeme pro potřeby předkládané práce považovat za příklad sociologického prototypu popisujícího člena DNP...“ (s. 54). Také v kapitolách věnovaných parlamentnímu působení strany mohly být v daleko větší míře využity i další dokumenty, jako například dokumenty Archivu Parlamentu České republiky (a to včetně záznamů z jednání jednotlivých výborů, na jejichž činnosti a především diskusí se členové DNP často podíleli).

(3) Autor si na úvod stanovuje tři hypotézy, které však nepovažuji za šťastně zvolené. Celkově není jasné, v rámci jaké diskuse byly tyto hypotézy položeny a proč je autor považuje právě v souvislosti za DNP za klíčové. Výsledkem je, že hypotézy působí nesourodě a jako náhodně zvolené. Hypotéza číslo 3 se tak zdá být spíše banální, u hypotézy číslo dvě si není čtenář jistý, proč si ji autor vůbec klade a hypotéza číslo jedna je kvůli volbě pojmu „státotvorný“, který je v tomto kontextu nejasný, nesrozumitelná (s. 15). To je do jisté míry škoda, protože se zdá, že právě otázka „státotvornosti“ DNP (až v závěru čtenář pochopí, že autor tím měl na mysli schopnost DNP vládnout v nějakém vlastním sudetoněmeckém státě) by mohla být nejpodnětější, a to právě proto, že míří na strukturu strany, její programový profil i záměry, které s ní její zakladatelé spojovali. Těmto otázkám se sice autor na některých místech své práce věnuje, bohužel spíše nesystematicky a uceleněji se k nim vrací až v závěru.

(4) To je do jisté míry způsobeno i tím, že v protikladu k formulacím v úvodu (s. 12), kde zmiňuje i klasická politologická díla k problematice politického stranictví (Sartori, Duverger), se autor nepokusil tento přístup ve svém výzkumu aplikovat. Výsledkem je tak převážně popisná historická práce, shrnující (některé tituly) sekundární literatury, doplněné o analýzu stranického tisku. Šance propojit historickou metodu, zaměřenou spíše diachronně a vycházející z pramenného výzkumu individuálního a jedinečného, s daleko více synchronně pracující metodou politické vědy, opírající se o teoretické modely, tak zůstala v tomto případě nevyužita.

(5) Kromě těchto obecnějších výtek lze připojit i několik drobnějších připomínek:

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
Charles University in Prague

Institute of International Studies
Department of German and Austrian Studies

Německo-rakouský stát nebyl vyhlášen republikou „týden před svoláním vzniku Československa“ (s. 18) ve skutečnosti byla Německorakouská republika vyhlášena až 12.11., tzn. těsně po Karlově abdikaci. 21.10. došlo „pouze“ k vyhlášení Státu Německé Rakousko.

Knih R. Jaworskiho, kterou autor cituje v němčině, vyšla také v českém překladu.

Na některých místech působí rušivě nedodržování časové souslednosti – autor bez jasného kritéria přechází z minulého do přítomného času a naopak (např. s. 67).

Zbytečné a celou práci znevažující je podle mě její ukončení poněkud bezradným citátem (s. 115).

Domnívám se, že největším problémem práce je tak rozpor mezi vlastním záměrem, který dalece přesahoval nároky, kladené na bakalářskou práci, a jeho realizací. Pokud má být však práce hodnocena jako bakalářská práce, je nepochybné, že základní požadavky podobného typu kvalifikační práce splňuje a jako bakalářskou práci ji hodnotím stupněm **velmi dobře**.

PhDr. Ota Konrád, Ph.D.

Düsseldorf, 31.1.2013